

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Taloudellinen tilanne ja julkisen talouden haasteet

Valtiovarainministeri Jyrki Katainen
Tiedotustilaisuus 23.1.2009

Taloudellinen tilanne

- 1 Kansainväliset talousongelmat alkoivat rahoitusmarkkinoilta
 - jos rahoitus ei toimi normaalisti, talouskehitys ei normalisoidu
 - yritysten ja kotitalouksien rahoitus edelleen tärkein asia
- 2 Kriisi on ennen muuta luottamuskriisi
 - epäluottamus levisi rahamarkkinoilta kotitalouksiin ja yrityksiin
 - talouspolitiikan oltava luottamusta vahvistavaa
- 3 Tarvitsemme
 - Elvytystä
 - Rahoituksen turvaamista
 - Luottamuksen lisäämistä

Taloudellinen tilanne

- Taloudellinen tilanne on heikentynyt nopeasti maailmalla.
- Kaikkialla maailmassa BKT:n kehitysarvioita vedetään alaspäin prosenttikaupalla.
- EU:n komission ennuste euroalueen talouden kehityksestä on romahtanut kaksi prosenttiyksikköä muutamassa kuukaudessa.
(+0,1 -> -1,9)

Komission ennuste 19.1.2009

	2007	2008	2009	2010
BKT-muutos, %				
Euroalue	2,7	0,9	-1,9	0,4
Suomi	4,5	1,5	-1,2	1,2
Ruotsi	2,5	0,5	-1,4	1,2
Saksa	2,5	1,3	-2,3	0,7
Baltia	8½	0	-5	-1½

21.1.2009/VM/KO

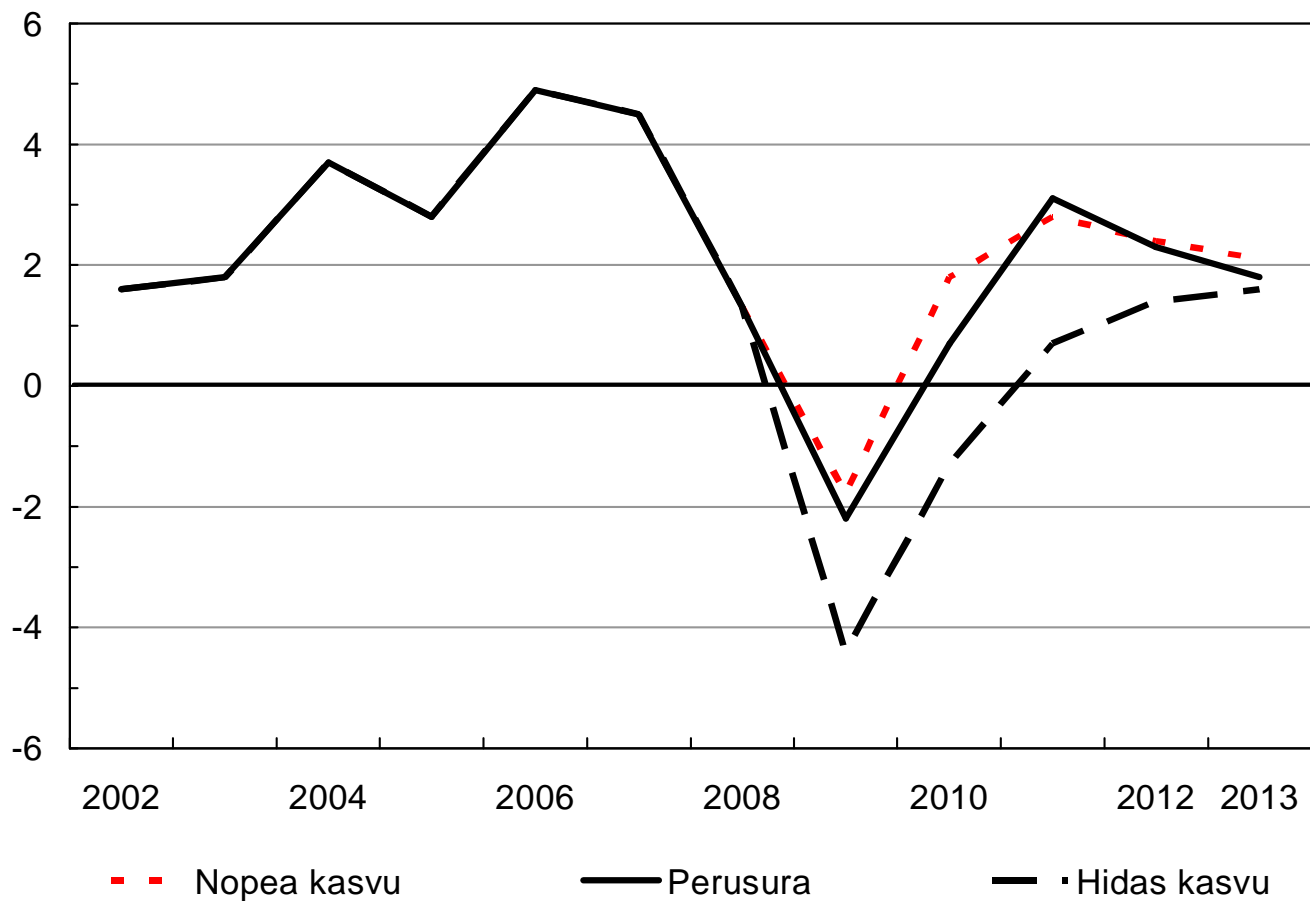

Taloudellinen tilanne

- Komission arvio kokonaisuudessaan optimistinen
- VM:n arvioi, että Suomen BKT supistuu yli kaksi prosenttia tänä vuonna
- Kaikki riippuu siitä, milloin kansainvälinen taantuma kohtaa pohjan.

Bruttokansantuote määrän muutos, %

Lähde:TK, VM
21.1.2009/VM/KO/rk 22666

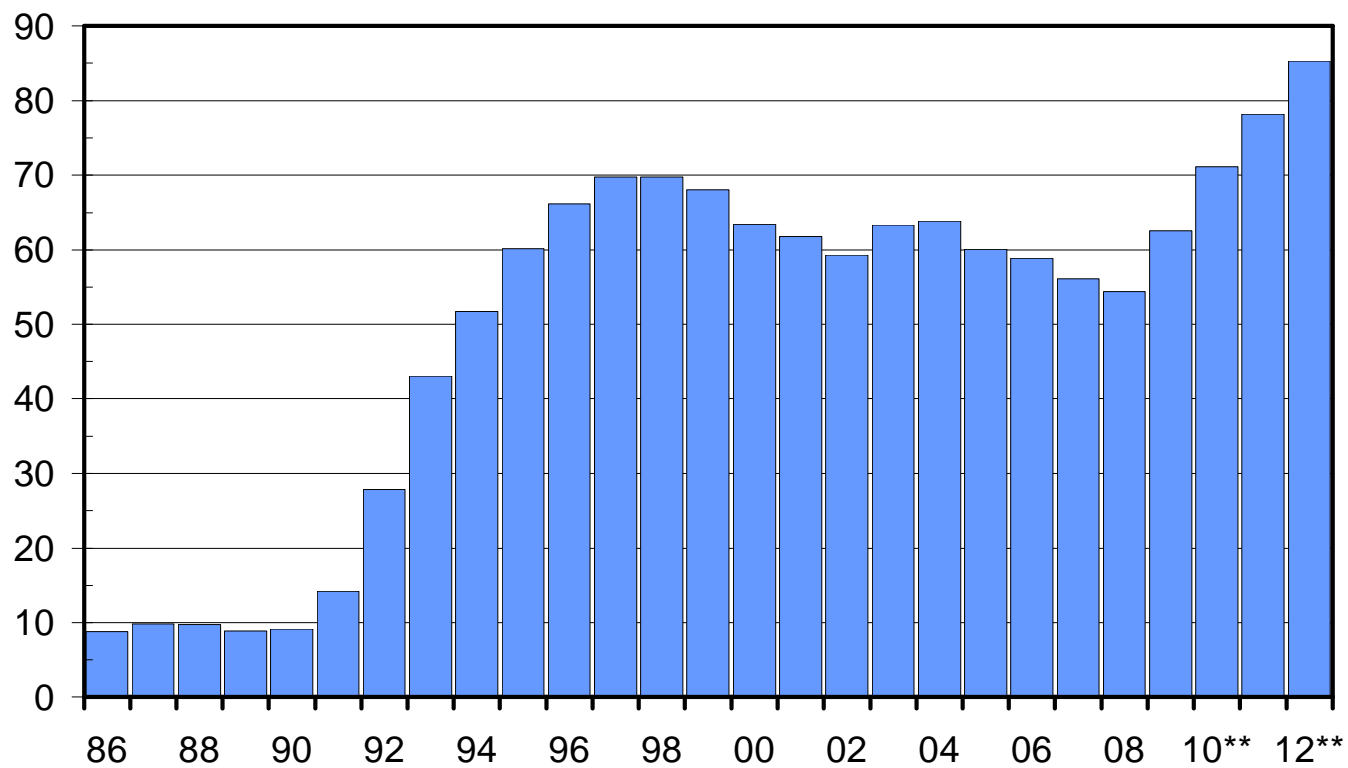
Velkaantuminen

- Kansainvälisen talouden ja Suomen BKT:n lasku tarkoittaa myös voimakasta laskua verotuloissa.
- Marraskuun täydentävässä budjettiesityksessä arvio tämän vuoden velanotosta 2,3 miljardia
- Uusi arvio jo 5,3 miljardia.
- Tämä päälle ensi viikolla lisää ratkaisuja mm. rahoitusmarkkinoiden toimivuuden turvaamiseksi
- Nämä tulevat vielä nostamaan miljardeilla kuluvan vuoden velanottoa.
- Kansainvälisen taantumien seuraukset johtavat näkymään, jossa tulemme ottamaan kolmen tulevan vuoden aikana velkaa jopa noin 30 miljardia euroa.

Valtionvelka ¹⁾

Mrd. euroa

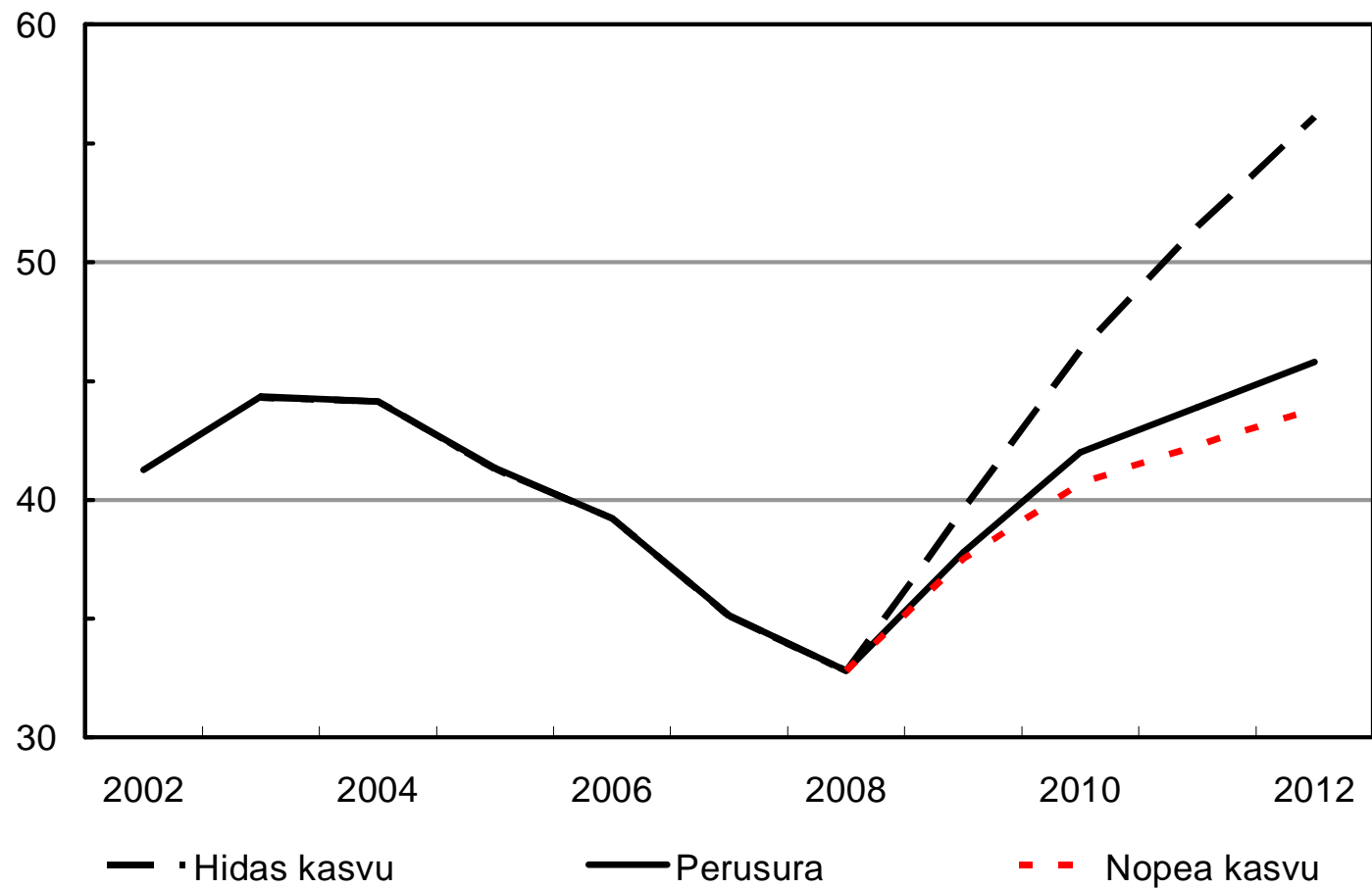
1) Alustava laskelma vuosille 2009-2012.

Lähde: Valtiokonttori, ennuste VM
23.1.2009/VM/KO/rk 14118

Julkinen velka

% suhteessa bruttokansantuotteeseen

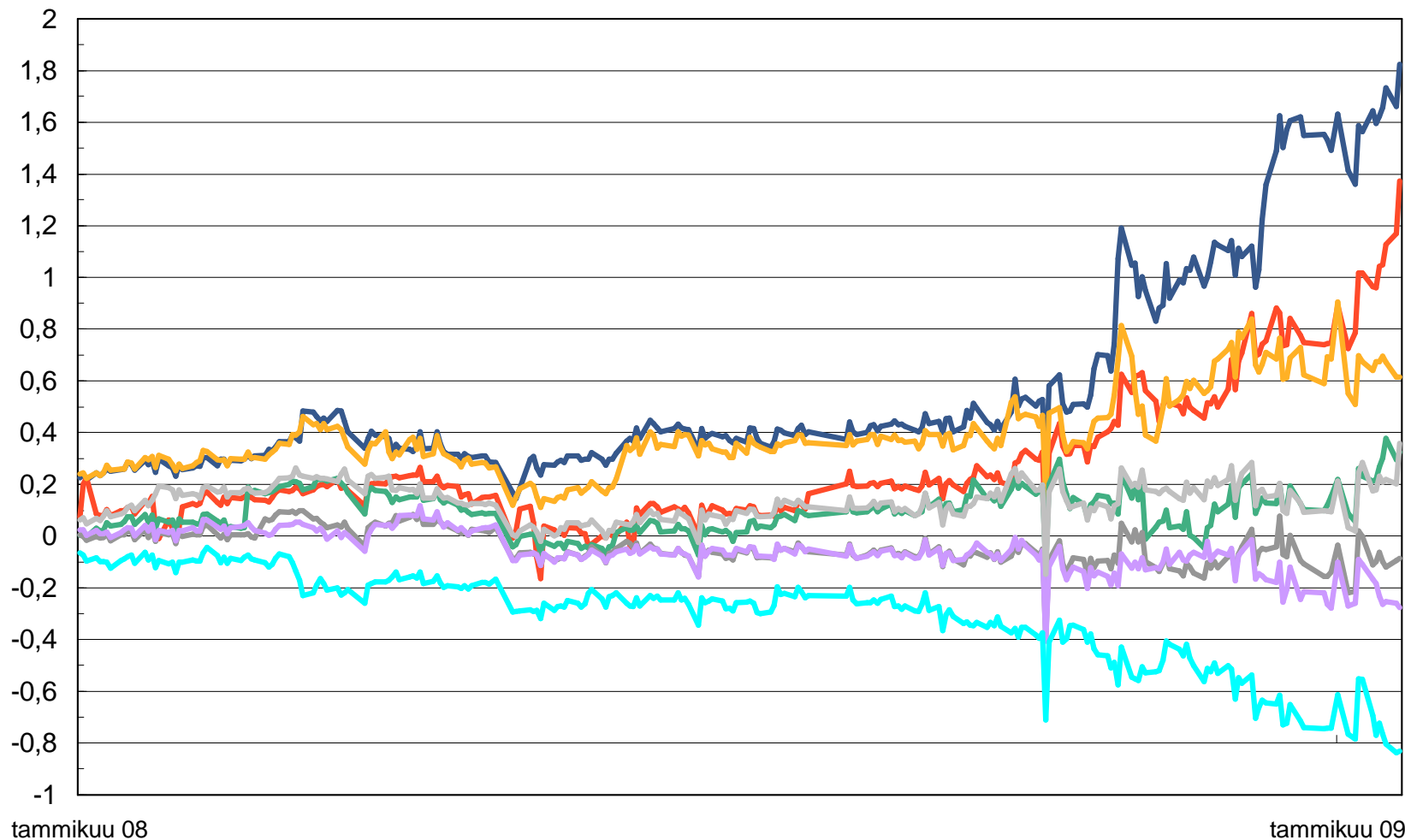

Lähde:TK, VM
21.1.2009/VM/KO/rk 22666

Euromaiden korkoeroja Suomen valtion 10 vuoden korkoon

%-yksikköä

— Kreikka — Irlanti — Italia — Espanja — Alankomaat — Ranska — Saksa — Belgia

Lähde: Reuters & SP

21.1.2009/VM,KO,Hkä/12860.xls

Hallituksen toimenpiteet

1. Rahoituksen turvaaminen
toimet ensi viikolla
2. Elvytys
mittavat toimenpiteet pohjalla
lisäbudjetti ensi viikolla
3. Luottamus
luottamus omaan talouteen ja julkisen
talouden kestävyYTEEN

Rahoituksen turvaaminen

- Pankkien pääomittaminen ja luottojen takaus
- Yritysrahoitus
- Suomalaiset pankit eivät sinänsä tarvitse tukea
- Kaikkien toimenpiteiden tavoitteena on rahoituksen ja työpaikkojen turvaaminen kansainvälisen rahoituksen vaikeuduttua

Elvytys

- Elvytystoimin tuetaan kotimarkkinoita ja kotitalouksien ostovoimaa.
- Jo tämän vuoden varsinainen budjettimme valmisteltiin alun perinkin erittäin elvyttäväksi.
- Jo viime vuonna tehtyjen elvytyspäätösten mittaluokka on EU:n komission vertailussa 1,2% BKT:stä (yli 2 MRD).
- Budjetin elvyttävyys on 2,5 % (n. 5 MRD) yhdessä automaattisten vakauttajien kanssa

Elvytystoimet vuonna 2009, % BKT:sta

Alankomaat	0,5*
Belgia	0,7
Espanja	2,2*
Italia	0,4*
Itävalta	1,8*
Ranska	0,8
Ruotsi	1,4
Saksa	1,5
Suomi	1,2
EU	1,0
Euroalue	1,0

Lähde: EU-komission 19.1.2009 julkaistu ennuste.

Tähdellä merkityt komission alustava arvio 6.1.2009

21.1.2009/VM/KO

Elvytys

- Syksyn toimenpiteet:
- Lisäbudjetti, jossa panostettiin muun muassa yritysrahoitukseen ja rakentamiseen.
- Täydentävä budjettiesitys marraskuun lopulla kohdennuksia tälle vuodelle lisättiin.
- Eduskunnan elvyttävät lisäykset
- Suomen hallitus oli ensimmäisenä liikkeellä.
- Muu Eurooppa seurasi päättämäämme mittaluokkaa vasta vuoden lopussa
- Ensi viikon lisäbudjetissa uusia ratkaisuja

Luottamuksen kasvattaminen

- Tarvitsemme luottamusta sekä omaan että julkiseen talouteen.
- Valtaosalla palkansaajista ja kaikilla eläkeläisillä tulot kasvavat tänä vuonna huippuvauhtia.
- Ostovoima kasvaa huippuvauhtia. Inflaatio on matalalla. Asuntolainojen korot ovat tulleet vauhdilla alaspäin.

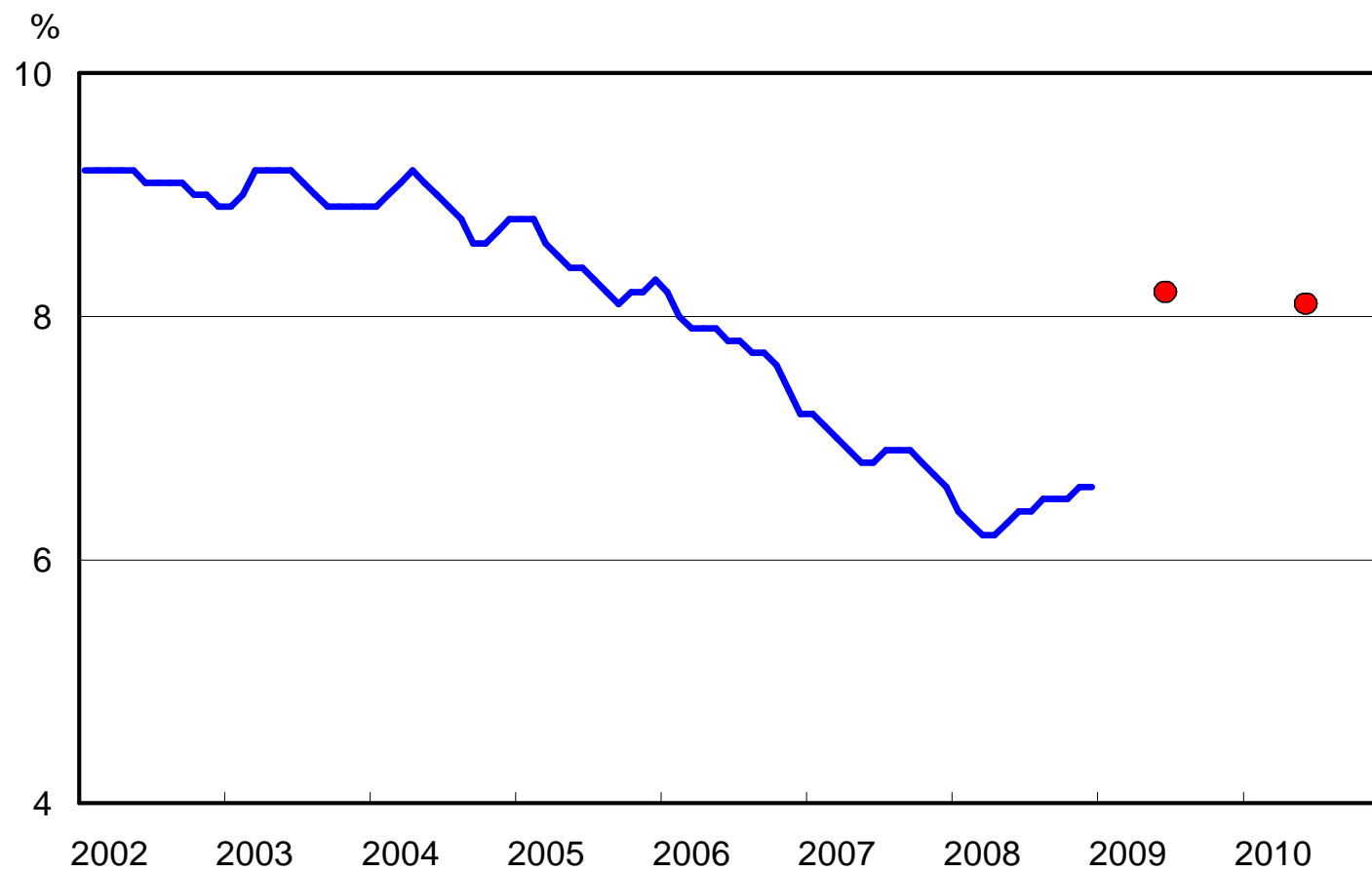

Luottamus

- Suhdannetyöttömyys on suuri suru ihmiselle itselleen ja perheelle.
- Viime vuonna työmarkkinoiden käytössä olleista ihmisistä 94 prosentille oli töitä
- Tänä vuonna syvimmässä suhdannekuopassa töitä riittää ehkä 91 - 92 prosentille.
- Jos siis työttömyysaste nousee yli kahdeksaan, niin ollaan punamultahallituksen luvuissa.
- Vuonna 2004 työttömyysaste oli 8,8 prosenttia
- Nyt kärsitään suhdannetyöttömyydestä.
- Kun kasvu taas alkaa, niin Suomi tarvitsee jokaisen työpanosta.

Työttömyysaste

Lähde: TK, VM
20.1.2009/VM/KO/UL/ 11242.xls

Luottamus julkiseen talouteen

- Julkisen talouden ja valtion talouden nopea velkaantuminen vaikea kysymys.
- Me emme voi vain ottaa valtavasti velkaa. Pitää olla selkeä suunnitelma, miten maksamme sen pois.
- Ilman suunnitelmaa, miten tämä velkaantuminen jää suhdanneluonteiseksi luottamus maksukykyymme voi laskea.
- Muutkin näitä asioita miettivät.
- Saksassa on valmisteilla perustuslain muutos, jolla säädellään julkisen talouden ali- ja ylijäämää perustuslain tasolla.

Saksan uusi velkasääntö

- Liittovaltion rahoitusjäämän tulisi olla normaalioloissa lähellä tasapainoa.
- Rakenteellinen alijäämä ei saa ylittää 0,5 %:a BKT:sta (Saksan keskipitkän aikavälin tavoite EU:ssa).
- Perustetaan virtuaalinen kontrollitili, jolle kirjataan poikkeamat 0,5 %:n sallitusta rakenteellisesta alijäämästä. Kun tilille kertynyt alijäämä ylittää tietyn rajan, on hallituksen ryhdyttävä korjaaviin toimenpiteisiin.
- Poikkeusoloissa (luonnonkatastrofit, globaali finanssikriisi ym.) hallitus voi parlamentin määräenemmistön tuella poiketa säännöstä.
- Kirjataan perustuslakiin, voimaan viimeistään v. 2015.

Luottamus julkiseen talouteen

- Teoriassa meillä on Suomessa kolme keinoa tasapainottaa tämä velkaantumiskehitys:
 - 1) Verotuksen selkeä kiristäminen
 - 2) Julkisten menojen ja etuuksien leikkaus
 - 3) Julkisen talouden kestävyyttä lisäävien rakenteellisten toimenpiteiden toteuttaminen.

Luottamus julkiseen talouteen

- Veroja emme halua korottaa. Suomi on jo nyt maailman korkeimpien veroasteiden maa.
- Menoja ja etuuksia emme halua missään nimessä leikata.
- Kaikkein heikoimmassa asemassa olevat kärsivät jo muutenkin eniten heikoista ajoista.
- Jää siis jäljelle rakenteelliset uudistukset.

Luottamus – rakenteelliset uudistukset

- Rakenteelliset uudistukset vahvistavat julkisen talouden kestävyyttä
- Julkisen talouden kestävyuden avulla kestämmme kovankin suhdannevelkaantumisen
- Vaikeita ratkaisuja, mutta oikeita ratkaisuja.
- Kaikki muut vaihtoehdot ovat erittäin haitallisia suomalaisille.

Luottamus – rakenteelliset uudistukset

- Työmarkkinajärjestöjen kesken sovitut:
 - eläkkeiden rahastoinnin nopeuttaminen
 - eläkeputkeen pääsyn ikärajan nostaminen
 - keskimääräisen työttömyysajan lyhentäminen
- Nämä eivät vielä riitä.
- Tarvitaan lisää vaikeitakin ratkaisuja.

Suomi uuteen nousuun

- Vaikeat ajat vaativat vaikeita päätöksiä
- Hallitus tekee ensi viikolla päätökset, joilla rahoitusmarkkinoita vauhditetaan
- Tulemme myös täsmäelvyttämään ja siten lääkitsemään reaalityalouden oireita.
- Emme kuitenkaan näillä toimilla voi kansainvälistä suhdannetta kääntää. Voimme vain lievittää oireita.

Suomi uuteen nousuun

- Hallitus ja me poliitikot teemme siis kaikkemme
- Näissä talkoissa tarvitaan meistä kaikkia.
- Taloustaantumien taudinkuva, oireet ja lääkitys ovat jo selvillä. Toipumiseen menee aikaa.
- Kun jaksamme yhdessä muutaman vuoden, niin olemme parhaiden joukossa kun uusi nousu alkaa.